

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

Postboks 4710 Sluppen, 7468 Trondheim
Sentralbord: 73 19 90 00, Telefaks 73 19 91 01
Besøksadresse: E. C. Dahls g. 10

Saksbehandler
June Iversen
Sosial- og helseavdeling

Innvalgstelefon
73 19 93 23

Vår dato
10.01.2014
Deres dato

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)
2013/6008-721.0
Deres ref.

Arbeids- og sosialdepartementet

Høringsuttalelse - forslag til endring av § 5 i forskrift om sosiale tjenester for personer uten fast bopel i Norge

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag viser til høringsbrev av 11.10.2013, hvor det foreslås endringer i ovennevnte forskrift.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag er, i likhet med Arbeids- og velferdsdirektoratet, i tvil om endringsforslaget er hensiktsmessig.

Det foreslås i høringsbrevet å innføre en plikt for NAV-kontorene til å innhente oppdatert informasjon fra utlendingsmyndighetene, hvis det er tvil om fremlagt dokumentasjon er korrekt.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har ikke erfaring med at NAV-kontorene unnlater å innhente opplysninger når dette er nødvendig. Vi har imidlertid erfaring med at NAV-kontorene synes forholdet til taushetsplikten er problematisk, og at de synes det er uklart i hvilken utstrekning NAV-kontoret kan gi informasjon om klienter i den hensikt å selv innhente informasjon. I høringsnotatet har Arbeidsdepartementet i pkt. 3 gitt avklaringer av forholdet til taushetsplikten, som vi finner nyttig. Ved å ta inn avklaringen i Rundskriv, hovednr. 30 – Lov om sosiale tjenester i NAV, mener vi at NAV-kontorene vil få tilstrekkelig veiledning for når man bør, og kan, innhente oppdaterte opplysninger fra utlendingsmyndigheten. Et pålegg mener vi vil være unødvendig.

Problemet i disse sakene er imidlertid at det er NAV-kontoret, og ikke utlendingsmyndighetene, som sitter med opplysninger som gir grunn til å stille spørsmål ved om oppholdet er lovlig. Utlendingsmyndigheten, som har ansvar for å vurdere lovlig opphold, sitter ikke nødvendigvis med opplysninger som gir grunn til en fornyet vurdering av oppholdsgrunnlaget. I slike situasjoner vil NAV-kontorets henvendelse til utlendingsmyndighetene ikke tilføre saken nye opplysninger av betydning, da den formelle oppholdsstatusen mest sannsynlig vil være uendret. Forskriftsendringen, slik den foreligger, vil derfor kun ha praktisk betydning dersom man samtidig åpner for at NAV-kontoret kan gi videre informasjonen som gir grunnlag for tvil om oppholdet fortsatt er lovlig, til utlendingsmyndigheten. Vi vil særlig påpeke problematikken rundt EØS-borgere og registreringsbevis. Vi legger til grunn at det også for disse er politiet, og ikke NAV-kontorene, som har nødvendig kompetanse og myndighet til å kunne vurdere registreringsbevisets gyldighet, også etter utstedelsestidspunktet.

En annen problemstilling som dukker opp fra tid til annen, er når en oppholdstillatelse har gått ut, en søknad om opphold er under vurdering eller en klage på avslag på opphold er til behandling hos utlendingsmyndigheten. I følge forskriften § 1 fjerde ledd har «*personer som har rett til å bli i landet mens søknad om oppholdstillatelse eller klage på vedtak i sak om opphold er til behandling hos utlendingsmyndigheten, ved norsk domstol eller hos internasjonalt klageorgan*» fulle rettigheter etter loven. I vår kontakt med utlendingsmyndighetene har vi ikke fått klarhet i hva som skal til for at en slik «rett til å bli i landet» skal anses som dokumentert. Fylkesmannen ønsker en nærmere avklaring av hvordan denne bestemmelsen skal anvendes.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag vil også peke på de utfordringene begrepet «fast bopel» gir, selv om dette ikke er tema for høringen. Ettersom det i praksis er lite NAV-kontorene kan gjøre for å få en ny vurdering av oppholdsstatus for en person som har gyldig dokumentasjon, blir vurderingen av om en person har «fast bopel» sentral. Her har det kommet avklaringer i form av momenter som kan hensyntas ved vurderingen som NAV-kontorene må gjøre. Likevel ser vi at praksis spriker, både mellom NAV-kontor, og mellom ulike Fylkesmannsembeter, ved tolkningen av dette begrepet. Slik rettstilstanden og praktiseringen av regelverket er i dag, legges mye ansvar på NAV-kontorene, som må ta stilling til søknader fra personer med tilsynelatende uklar oppholdsstatus.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag vil avslutningsvis slutte seg til Arbeids- og velferdsdirektoratets avsluttende bemerkninger. Her påpekes utfordringene knyttet til såkalte «ureturnerbare», og til barn av personer uten lovlig opphold. Vi mener at det enkelte NAV-kontoret i disse sakene i praksis får overlatt ansvaret for enkeltsaker, som egentlig hører hjemme hos utlendingsmyndighetene.

Med hilsen

Jan Vaage (e.f.)
fylkeslege

June Iversen
seniorrådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.